

מסורת הש"ס

א) ובי"ב טה. פ"ט במדע
הכריתו. ב) ס"ד ס"ח. ח.
ג) סנהדרין ד' ט' ז'
ה"ר"ף והל"ט כ"ט
יבמת רב משה י"ב
יבמות כ"ט מ"ט
חולין ד' ד"ה ממנין.
פ) ויבמות ט"ז ע"ג.
ו) נפס"ד: המע"ט. ז) ו"ל
ד. ח) ו"ל שמעון.
ט) ו"ל יוסף. י) ו"ל
טע"ג. י"א) ו"ל שמעון.
י"ב) נפס"ד: המע"ט. י"ג) ו"ל
פ"ט ד"ט.

תורה אור השלם

1. ריאמר י"א אל משה
ואל אהרן בארץ מצרים
לאמר: שמותי ב' א'
2. קדש אשר תקראו אתם
במצרים: ויקרא כ"ד

מוסף רש"י

אלו הן הפסולין.
לפני ולבשר: ויחזיקו
ב' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג'
מכריחין הן דלמסתמא
לא קטיף וממל גזיל ליה
ועובדין פ"ב: ויבין שכן
גולתין הן המורה אמר
אל תשת רשע ע"ד. וכל
שכן דין פסולין שם.
והחרי"ו שביעית. הולל
ויחזיקו ממון מעבדיו על
דברי תורה. הוה ליה כרשע
החכם ופסול לזון ולהעיד
שניתה אחרי הל"ט. ויחזיקו
דמסתמא חמל לאלה ולא
למסורה הוה שמתה ממון
לעטר עבדים על הממון.
רשע הוא ויחזיקו אמרה
אל תשת רשע ע"ד ועובדין
שם. הדרין עלך ארבעה
ראשי שנים

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה כ"ב.

מעשה ועברו יוסר מארבעים זוג וכו': שופר. כך שמו:
מתנני' אב ובנו שראו את המדע כו': שאם יפסל. יכשל בפיו
כשידקוהו דלמקמן (דף קכ"ג): גמ' סהא קדור כנס.
ולא"פ ששם אחים: סהא מסורה לנס. למשויה הדור אפי מוסר

מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע
כו': תניא אמר רבי יהודה ה"ו שר"ע עיכבן
אלא שופר ראשה של גדר עיכבן ושלה רבן
גמליאל והורידוהו מגדולתו: מתנני' א"ב
ובנו שראו את החדש ולכן לא שמצטרפין
זה עם זה אלא שאם יפסל אחד מהן יצטרף
השני עם אחר ר"ש אומר אל לא משמע ליה
הקרובין כשרין לעדות החדש א"ר יוסי ומעשה
בטוביה הרופא שראה את החדש בירושלים
הוא ובנו ועבדו משוחרר וקבלו הבהנים
אותו ואת בנו ופסלו את עבדו וכשבאו לפני
בית דין קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את
בנו: גמ' א"ר לוי מאי מעמא דר"ש דרתיב
ו'יאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ
מצרים לאמר החדש הזה לכם עדות זו תהא
כשרה בכס רבנן עדות זו תהא מסורה לכם:
א"ר יוסי ומעשה בטוביה הרופא כו': אמר
רב חנן בר רבא הלכתא כר"ש א"ל רב
הונא לרב חנן בר רבא רבי יוסי ומעשה
ואת אמרת הלכתא כר"ש אמר לו ויהא זמנין
אמרו לי ולא מידי א"ל היכי תנית א"ל אפכא
א"ל משום הכי לא אמר לך ולא מידי אמר
טבי בריה דמרי טבי אמר מר עוקבא אמר
שמואל ויהלכתא כר"ש: מתנני' ויאלו הן
הפסולין המשחק בקוביא וטמלי ברבית
ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ועובדים זה
הכלל כל עדות שאין האשה כשירה לה
אף הן אינן כשירות לה: גמ' הא אשה
כשירה לה אף הן כשירות לה אמר רב יאשי
ואת אומרת ה"ו גולן דרבירהם כשירות לעדות
אשה: מתנני' המי שראה את החדש ואינו
יכול להלך מוליכים אותו על החמור אפי'
במטה ואם צודה להם לוקחין בידם מקלות
ואם היתה דרך רחוקה לוקחין בידם מזונות
ישעל מהלך לילה ויום מהלחין את השבת
ויוצאין לעדות החדש שנאמר ואלה מועדי
ה' אשר תקראו אותם במועדים:

משה ועברו יוסר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע
כו': תניא אמר רבי יהודה ה"ו שר"ע עיכבן
אלא שופר ראשה של גדר עיכבן ושלה רבן
גמליאל והורידוהו מגדולתו: מתנני' א"ב
ובנו שראו את החדש ולכן לא שמצטרפין
זה עם זה אלא שאם יפסל אחד מהן יצטרף
השני עם אחר ר"ש אומר אל לא משמע ליה
הקרובין כשרין לעדות החדש א"ר יוסי ומעשה
בטוביה הרופא שראה את החדש בירושלים
הוא ובנו ועבדו משוחרר וקבלו הבהנים
אותו ואת בנו ופסלו את עבדו וכשבאו לפני
בית דין קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את
בנו: גמ' א"ר לוי מאי מעמא דר"ש דרתיב
ו'יאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ
מצרים לאמר החדש הזה לכם עדות זו תהא
כשרה בכס רבנן עדות זו תהא מסורה לכם:
א"ר יוסי ומעשה בטוביה הרופא כו': אמר
רב חנן בר רבא הלכתא כר"ש א"ל רב
הונא לרב חנן בר רבא רבי יוסי ומעשה
ואת אמרת הלכתא כר"ש אמר לו ויהא זמנין
אמרו לי ולא מידי א"ל היכי תנית א"ל אפכא
א"ל משום הכי לא אמר לך ולא מידי אמר
טבי בריה דמרי טבי אמר מר עוקבא אמר
שמואל ויהלכתא כר"ש: מתנני' ויאלו הן
הפסולין המשחק בקוביא וטמלי ברבית
ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ועובדים זה
הכלל כל עדות שאין האשה כשירה לה
אף הן אינן כשירות לה: גמ' הא אשה
כשירה לה אף הן כשירות לה אמר רב יאשי
ואת אומרת ה"ו גולן דרבירהם כשירות לעדות
אשה: מתנני' המי שראה את החדש ואינו
יכול להלך מוליכים אותו על החמור אפי'
במטה ואם צודה להם לוקחין בידם מקלות
ואם היתה דרך רחוקה לוקחין בידם מזונות
ישעל מהלך לילה ויום מהלחין את השבת
ויוצאין לעדות החדש שנאמר ואלה מועדי
ה' אשר תקראו אותם במועדים:

מתנני' אלו הן הפסולין כו':

משה ועברו יוסר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע
כו': תניא אמר רבי יהודה ה"ו שר"ע עיכבן
אלא שופר ראשה של גדר עיכבן ושלה רבן
גמליאל והורידוהו מגדולתו: מתנני' א"ב
ובנו שראו את החדש ולכן לא שמצטרפין
זה עם זה אלא שאם יפסל אחד מהן יצטרף
השני עם אחר ר"ש אומר אל לא משמע ליה
הקרובין כשרין לעדות החדש א"ר יוסי ומעשה
בטוביה הרופא שראה את החדש בירושלים
הוא ובנו ועבדו משוחרר וקבלו הבהנים
אותו ואת בנו ופסלו את עבדו וכשבאו לפני
בית דין קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את
בנו: גמ' א"ר לוי מאי מעמא דר"ש דרתיב
ו'יאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ
מצרים לאמר החדש הזה לכם עדות זו תהא
כשרה בכס רבנן עדות זו תהא מסורה לכם:
א"ר יוסי ומעשה בטוביה הרופא כו': אמר
רב חנן בר רבא הלכתא כר"ש א"ל רב
הונא לרב חנן בר רבא רבי יוסי ומעשה
ואת אמרת הלכתא כר"ש אמר לו ויהא זמנין
אמרו לי ולא מידי א"ל היכי תנית א"ל אפכא
א"ל משום הכי לא אמר לך ולא מידי אמר
טבי בריה דמרי טבי אמר מר עוקבא אמר
שמואל ויהלכתא כר"ש: מתנני' ויאלו הן
הפסולין המשחק בקוביא וטמלי ברבית
ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ועובדים זה
הכלל כל עדות שאין האשה כשירה לה
אף הן אינן כשירות לה: גמ' הא אשה
כשירה לה אף הן כשירות לה אמר רב יאשי
ואת אומרת ה"ו גולן דרבירהם כשירות לעדות
אשה: מתנני' המי שראה את החדש ואינו
יכול להלך מוליכים אותו על החמור אפי'
במטה ואם צודה להם לוקחין בידם מקלות
ואם היתה דרך רחוקה לוקחין בידם מזונות
ישעל מהלך לילה ויום מהלחין את השבת
ויוצאין לעדות החדש שנאמר ואלה מועדי
ה' אשר תקראו אותם במועדים:

הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

אם אינן מכירות אופו. אם אין ב"ד
מכירות את העד אם נאמן
וכשר הוא: משלחין ב"ד שנעירו:
אמר עמו. להעיד עליו לפני ב"ד
הגדול שמקדש את המדע: משקלקלו
כנייטוסים. מפרש בגמרא (פ"ג): גמ'
ומד

הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

אם אינן מכירות אופו. אם אין ב"ד
מכירות את העד אם נאמן
וכשר הוא: משלחין ב"ד שנעירו:
אמר עמו. להעיד עליו לפני ב"ד
הגדול שמקדש את המדע: משקלקלו
כנייטוסים. מפרש בגמרא (פ"ג): גמ'
ומד

עין משפט
גד כצוה

קדח א מ"י פ"ב מל'
קדוש החדש ה"א:
קב"ב ב מ"י פ"ב מל'
עדות הלכה ד סג
לאון ר"ד ט"ו ו"ט ח"מ
ק"ל ג' ט"ו י' ו"ט ח"מ
קב"ב ג מ"י פ"ב מל'
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ק"ד ד מ"י פ"ב מל'
קדוש החדש ה"א:
ר מ"י ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
מ מ"י ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ב מ"י ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו

רבינו הנאל

מתנני' מעשה ששברו
יותר מארבעים זוג כול'.
(ירושלמי) וירושלמי וכל
המעבד את הרב
מעשות מצוה [ערוך] ג' ד'
(מתנני' אבובנו שראו את
החדש כו'. עד ד' שמעון
אמר אבובנו וכל הקרובין
כשירות לעדות החדש,
ומאי שמא דר' שמעון,
דרכיב ריאמר ה' אל משה
ואל אהרן בארץ מצרים
לאמר החדש הזה לכם
ראש חודשים. כלומר עדות
החדש תהא כשירה בכס.
ואפי' שמתה קרובין.
ורבנן עדות זו מסורה לכם.
וקיימא לן דכל הקרובין
ליוכל הפסולין (פסולין)
לעדות החדש: [מתנני'
ועלו הן הפסולין המשחק
בקוביא כול'. זה הכלל כל
עדות שאין האשה כשירה
לה אף אילו כולם אינן
כשירות לה. ויכין שהאשה
פסולה לעדות החדש. אף
אלו הוטרות במשנתה
וכיצא בתן פסולין לעדות
החדש. ודייקין מינה הא
עדות שהאשה כשירה לה.
בגון מיתת הבעל שאפילו
הנשים כשירות. כדמתן
באחרות יבמות וחיוב
להיות משאין עד מפי
עד ומפי אשה כול'.
גם הפסולין הללו כשירות
להעיד כי מת בעלה של
זו ותשא על פיהן. וא"ר
מנשה זאת אפורה. כלומר
נתברר לנו מדיקא של
משנה. כי גולן דרבנן כגון
משחק בקוביא וכיצא
בתן פסולין מרבנן.
כשרין להעיד כי מת בעלה
של זו. דהא הנשים נאמנות
בעדות זו. ואוקימנא ספק
דני ממונות בשלישה לר'
מאד דאמר עד זומם
פסול לכל התורה. והלכתא
כוונה: [מתנני' מי שראה
את החדש כול'. לא
מיתוקמא בזמן הזה אלא
בניסן ותשרי בלבד.
הדרן עלך ארבעה ראשי
שנים ה'.

מל

להענין על העד שראה את החדש. כי כבר הוא לקבל ממנו זו העדות. ולעולם צריכין שני עדים להעיד על כל אחד ואחד.

א) נחל כבוד ד"ל וק"ל דל הקובין סטילן לפנות המדע.